

ایران در دوران معاصر

سامانیان زبان پارسی را زنده کردند

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۷ خرداد ۱۳۹۶ ۲۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

دوره‌ی سامانیان را می‌توان دوره‌ی پیشرفت زبان و ادبیات دری دانست، سامانیان ۱۲۸ سال بر تمام محدوده‌ی افغانستان امروزی، ماورالنهر و بخشی از کشورهای فارس حکمروایی داشتند و در زمان فرمانروای‌شان زبان فارسی را در تمام قلمرو خویش گسترش دادند و این‌چنین زبان و فرهنگ ایران را زنده کردند. کهن‌ترین نسخه‌های تاریخ، طب، جغرافی و نجوم در زمان سامانیان به فارسی نوشته و ترجمه شده است. سامانیان امکان آن را فراهم آوردند تا شاعران فارسی زبان همچون رودکی با زبان خود به سرایش شعر بپردازند. در کتاب «لباب الالباب» از ۲۷ شا

دوره‌ی سامانیان را می‌توان دوره‌ی پیشرفت زبان و ادبیات دری دانست، سامانیان 128 سال برتمام محدوده‌ی افغانستان امروزی، ماورالنهر و بخشی از کشورهای فارس حکمروایی داشتند و در زمان فرمانروای‌شان زبان فارسی را در تمام قلمرو خویش گسترش دادند و این‌چنین زبان و فرهنگ ایران را زنده کردند.

کهن‌ترین نسک‌های تاریخ، طب، جغرافی و نجوم در زمان سامانیان به فارسی نوشته و ترجمه شده است. سامانیان امکان آن را فراهم آوردند تا شاعران فارسی زبان همچون رودکی با زبان خود به سرایش شعر بپردازند. در کتاب «الباب» از 27 شاعر دری زبان نام برده شده است که همه‌شان در دوره‌ی سامانی می‌زیستند، مانند رودکی، ابوشکور بلخی، ابوالموید بلخی، شهید بلخی، معروفی، رابعه بلخی و... که رودکی را می‌توان بزرگترین شاعر دوره‌ی سامانیان به شمار آورد.

به گفته‌ی «جلیل دوستخواه» (ایران‌شناس)، بالیدن و گسترش و کمال‌یابی زبان فارسی از سده‌ی سوم هجری و با به فرمانروایی رسیدن دودمان‌های ایرانی تبار در گوشه و کنار ایران زمین، به ویژه در خراسان و سیستان و ری و کاهش نسبی قدرت و نفوذ گماشتگان دستگاه خلافت بغداد، شتاب بیشتری گرفت و با نگارش و نشر رساله‌ها و کتاب‌ها و دیوان‌های زیاد، در برابر زبان عربی، قد برافراشت و به زودی عرصه‌ی اندیشه و ادب و هنر و فرهنگ را از آن زبان بیگانه باز پس گرفت.

رسول رهین، استاد دانشگاه کابل، گفته؛ دودمان سامانی که پس از صفاریان در بلخ روی کار آمدند در پیشرفت زبان و ادبیات فارسی دری نقشی ویژه و اساسی بازی کرده‌اند، به ویژه پسران احمد سامانی، اسماعیل و نصر که اساس سلطنت سامانی را گذاشتند، دوره‌ی سامانیان را می‌توان نخستین دوره‌ی پیشرفت زبان و ادبیات فارسی دری به‌شمار آورد، چرا که برای اولین بار پایه‌های تکامل ادبیات فارسی دری نهاده شد و بهترین شاعران و سخن‌سرایان ظهور کردند، پایتخت سامانیان مرکز ادبی بزرگ بود، بر این اساس بنیاد نظم و نثر ادبیات فارسی دری پس از اسلام در دوره‌ی سامانیان ریخته شد، بزرگترین نمونه‌ی تکامل شعر در این دوره رودکی است و از بهترین نمونه‌های نثر تاریخ بلعمی، دوره‌ی سامانیان به فراوانی شاعران و نویسندگان که بر ادب فارسی دری تاثیر گذار بوده‌اند شهره است، زبان فارسی دری دارای ادبیات خوب و واژگان پرمایه، زیبا، و مفید بوده و سبک آسان و پرشکوهی داشته است.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «سامانیان زبان پارسی را زنده کردند»، پارسیان دژ، ۱۳۹۶.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1044/pdf/سامانیان-زبان-پارسی-را-زنده-کردند>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵